

Jedn. identifikátor 361039-RRTV

Naše č. j. RRTV/13257/2020-kus

Sp. zn. RRTV/2020/281/kus

Zasedání Rady 15-2020/poř. č. 27

Vyřizuje: Analytický odbor

Datum, místo 2. září 2020, Praha

ROZHODNUTÍ

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání (dále jen "Rada"), jakožto ústřední správní úřad, v rámci své kompetence dané ustanovením § 7 písm. a) zákona č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění platných předpisů (dále jen „zákon č. 40/1995 Sb.“), dle ustanovení § 8a odst. 3 písm. b) a ustanovení § 8a odst. 7 písm. c) zákona č. 40/1995 Sb., v platném znění, v řízení o přestupku vedeném podle zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále jen „zákon o odpovědnosti za přestupky“), rozhodla dne 1. září 2020 takto:

- I. Obviněná společnost Emporia Style Kft., IČO: 01-09-170422, se sídlem 1012 Budapest, Márvány u. 17., DIČ: 12239856-2-41, jakožto zpracovatel teleshoppingu, se uznává vinnou v souladu s ustanovením § 8a odst. 3 písm. b) zákona č. 40/1995 Sb., pro porušení ustanovení § 2 odst. 1 písm. b) zákona č. 40/1995 Sb., kterého se dopustila zpracováním reklamy, respektive teleshoppingu Klenot TV vysílaného dne 28. dubna 2019 od 11:21 hodin na programu KINO BARRANDOV a který je nekalou obchodní praktikou podle zvláštního předpisu, tj. podle ustanovení § 4 odst. 3 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, respektive písm. p) Přílohy 1 k tomuto zákonu, neboť moderátorka v teleshoppingu opakovaně tvrdila, že nabízené výrobky, kterými byly šperky se vsazenými kameny, respektive že tyto vsazené kameny mohou odstranit různé zdravotní potíže, přičemž nabídku konkrétních výrobků podpořila formulacemi: „smaragd (...) léčí samozřejmě i tělo i duch, ducha“ (čas 11:41:31-11:41:41 hodin); „Turmalíny jsou nejpozitivnějšími, nejléčivějšími kameny. (...) působí to, prosím vás, na všechny snad orgány.“ (čas 12:09:44-12:10:05 hodin); „Ametysty mají velmi rychlé, silné účinky (...) je to kámen léčivý“ (čas 12:15:24-12:15:50 hodin); „Je to dokonce přírodní sedativum, právě ametystík, a je to kámen, vlastně, který, vlastně celkově, celkově vlastně pomáhá. Má silnou léčivou moc“ (čas 12:19:15-12:19:34 hodin); „Topaz je kámen (...) léčení.“ (čas 12:31:50-12:31:55 hodin). Těmito tvrzeními moderátorka implikovala, že kameny v nabízených špercích mohou různé zdravotní potíže odstranit, resp. vyléčit. Nebezpečí těchto tvrzení lze spatřovat v tom, že příslušné zdravotní problémy mohou být vyvolány závažnějšími onemocněními a signalizovat je, a divák pod vlivem citovaných tvrzení může zanedbat řádnou péči o své zdraví. Udajné léčivé účinky kamenů ve špercích byly opakovaně zdůrazňovány, resp. byly prezentovány jako významný důvod k nákupu šperku. Takový postup může spotřebitele přimět učinit rozhodnutí (nákup produktu), které by za běžných okolností neučinili. Důsledkem takového jednání může být ohrožení zdraví spotřebitelů, kteří tak mohou zanedbat řádnou péči o svůj zdravotní stav.
- II. Za přestupek se pachateli v souladu s ustanovením § 8a odst. 7 písm. c) zákona č. 40/1995 Sb., ukládá pokuta ve výši 100 000,- Kč. Pokuta je splatná ve lhůtě 30 dnů ode dne právní moci tohoto rozhodnutí na účet 3754-19223001/0710, variabilní symbol 2020281.
- III. V souladu s ustanovením § 95 odst. 1 zákona č. 250/2016, o odpovědnosti za přestupky, a § 6 vyhlášky č. 520/2005 Sb. uložila Rada účastníkovi řízení povinnost uhradit paušální částku nákladů řízení ve výši 1.000,- Kč (slovy jedentisíckorun) na účet č. 3711- 19223001/0710,

variabilní symbol 2020281, úhrada nákladů je splatná do pěti pracovních dnů ode dne doručení tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

Rada v rámci standardního systematického monitoringu obsahu vysílání různých programů z hlediska zákona a licence provedla monitoring obsahu vysílání programu KINO BARRANDOV provozovatele Barrandov Televizní Studio a.s. ze dne 28. dubna 2019 v časovém úseku od 10:00 do 24:00 hodin.

Na základě provedeného monitoringu bylo zjištěno, že dne 28. dubna 2019 byl v časovém úseku 11:21:19-13:16:20 hodin (délka 1:55:01 hodin) na programu KINO BARRANDOV odvysílán **souvislý teleshoppingový blok Klenot TV**, věnovaný přímé nabídce drobných šperků a bižuterie – zejména prstenů, přívěsků, náhrdelníků, náramků, náušnic apod. Blok uváděla moderátorka stálým monologem k divákům.

Nabízeným zbožím byly vesměs šperky s drahými kameny či polodrahokamy. Moderátorka při prezentaci šperků často hovořila o schopnostech kamenů ve šperku a uvedla mimo jiné následující tvrzení:

(11:32:44-11:33:03): „*Máme zde opravdu kámen, který chrání před různými i psychickými útoky a kámen, který by mohl uvolňovat různé psychické bloky, které v rámci života samozřejmě přišly.*“

(11:41:25-11:41:41): „*Mimořádně podporuje dosažení vzájemného porozumění, právě smaragd, a podporuje spolupráci, dokonce i ve skupinách. Otevírají, pomáhají a léčí samozřejmě i tělo i duch, ducha.*“

(12:08:18-12:08:23): „*Nádherné, člověku prospěšné, tělu, duchu...*“

(12:09:44-12:10:05): „***Turmalíny jsou nejpozitivnějšími, nejléčivějšími kameny. Mají elektromagnetické náboje, které se ohřívají díky právě lidskému tělu, které, které samostatně, které samotné vlastně toto vlastně vytváří, a působí to, prosím vás, na všechny snad orgány.***“

(12:15:44-12:16:00): „*Je to kámen odvahy, kámen lásky, **je to kámen léčivý.** Prý vlastně bojuje proti typům různým závislostem všeho druhu. Je to kámen, který zabraňuje opilostem dokonce prý...*“

(12:19:02-12:21:24): „*On jakoby bránit by měl nositele před psychickými útoky a jejich vlastně, neboť jejich energii by měl tedy proměňovat v lásku. **Je to dokonce přírodní sedativum, právě ametystík, a je to kámen, vlastně, který, vlastně celkově, celkově vlastně pomáhá. Má silnou léčivou moc, očistnou moc, podporuje rovněž spirituální vědomí na všech souvislostech, tradičně se nosil jako prostředek třeba zabraňující všem závislostem, a, a pokud se užívá, na vyšší úrovni osobnosti, otevírá ametyst bránu prý až do jiné reality. Mimořádně blahodárný pro mysl, kterou dokáže podle potřeby uklidnit a povzbudit, třeba kupříkladu pokud rádi meditujete, odvrací vaše myšlenky od všeho světského a hlavně k takovému uklidňujícímu a hlubšímu poznání, umí prý zmírňovat obavy, umožňovat zlepšení soustředění a udržovat vše pod kontrolou, čemu se právě věnujete, napomáhá přijímání nových myšlenek, je to kámen velmi příznivý na schopnosti rozhodování, podporuje proměnu záměru ve skutečnost, po duševní stránce, a uklidňuje a sjednocuje. Napomáhá přenosu my-, třeba, opravdu, těch nejlepších myšlenek. Je to kámen, který prý i zlepšuje paměť a motivaci, a rovněž pomáhá zapamatovat si právě třeba i kupříkladu sny. A abyste jim právě správně porozuměli, protože se nám někdy ukazují, na co bysme se, si měli dát pozor, zaměřit se, no a pochopit nějaké věci. Je to kámen, když se opakují, kámen soustředění a potlačovat by měl smutek, a třeba i lítost. Pomáhá vyrovnávat se s různými třeba prožitými i ztrátami.***“

(12:31:52-12:32:17): „**Topaz je kámen** ochrany, kámen jasu, peněz, **léčení**. Já, je to kámen, který pro- bojuje proti všem [drobná porucha] negativity, **mírní strach**, vztek a **deprese**. Zabraňovat by měl náměs-, náměsíčnost třeba kupříkladu. Přinášet by měl nebo mohl právě i radost a hojnost. Uklidňuje, dobývá, motivuje, přináší pravdu a odpuštění.“

V rámci shora uvedených citací se vyskytují skutková tvrzení o léčivosti drahých kamenů či polodrahokamů. Při nabídce výrobků s drahými kameny a polodrahokamy v rámci teleshoppingu Klenot TV moderátorka opakovaně podporovala nabídku skutkovými tvrzeními o léčivých schopnostech kamenů v nabízených špercích. Takový postup může spotřebitele přimět učinit rozhodnutí (nákup zboží), které by za běžných okolností neučinili. Důsledkem může navíc být i případné ohrožení zdraví spotřebitelů, kteří mohou na základě daných informací zanedbat péči o své zdraví. To hrozí především u zranitelných skupin spotřebitelů, především starších osob a nemocných, jejichž přítomnost mezi diváky celoplošně šířeného programu je nutné předpokládat.

Podle § 2 odst. 1 písm. b) zákona č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy, se zakazuje reklama, která je nekalou obchodní praktikou podle zvláštního právního předpisu. Tímto zvláštním předpisem je zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, který ve svém ustanovení § 4 odst. 3 uvádí že, „*Nekalou obchodní praktikou se rozumí zejména klamavé konání podle § 5 nebo klamavé opomenutí podle § 5a a agresivní obchodní praktika podle § 5b. Obchodní praktiky, které se považují za nekalé za všech okolností, jsou uvedeny v příloze č. 1 a 2 tohoto zákona.*“. Následující odst. 4 pak uvedené nekalé obchodní praktiky zakazuje: „*Užívání nekalé obchodní praktiky před rozhodnutím ohledně koupě, v průběhu rozhodování a po učinění rozhodnutí se zakazuje.*“ Podle Přílohy č. 1 písm. p) zákona č. 634/1992 Sb., jsou obchodní praktiky vždy považovány za klamavé, pokud prodávající „*nepravdivě prohlašuje, že výrobek nebo služba může vyléčit nemoc, zdravotní poruchu nebo postižení*“.

Dle § 1 odst. 6 zákona č. 40/1995 Sb. se zpracovatelem reklamy rozumí právnická nebo fyzická osoba, která pro sebe nebo pro jinou právnickou nebo fyzickou osobu zpracovala reklamu. Pokud zpracovatel zpracuje reklamu pro sebe, je pro účely tohoto zákona zároveň v postavení zadavatele.

Dle § 8a odst. 3 písm. b) zákona č. 40/1995 Sb. se právnická nebo podnikající fyzická osoba jako zpracovatel dopustí přestupku tím, že v rozporu s § 2 odst. 1 písm. b) zpracuje reklamu, která je nekalou obchodní praktikou.

Dle § 8a odst. 7 písm. c) zákona č. 40/1995 Sb. lze za přestupek podle odst. 3 písm. b) téhož zákona uložit pokutu do 5 000 000 Kč.

Vzhledem k původně existujícím pochybnostem ohledně subjektu zpracovatele obchodního sdělení Rada vyzvala v souladu s § 7a odst. 4 a 5 zákona č. 40/1995 Sb. provozovatele vysílání Barrandov Televizní Studio a.s., IČ: 41693311, sídlem Kříženeckého nám. 322, 15200 Praha 5, který byl ve smyslu ustanovení § 1 odst. 7 zákona č. 40/1995 Sb. šířitelem obchodního sdělení Klenot TV, odvysílaného dne 28. dubna 2019 od 11:21 hodin na program KINO BARRANDOV, ke sdělení osoby zpracovatele tohoto obchodního sdělení.

Provozovatel zareagoval dopisem doručeným Radě pod č. j. RRTV/9506/2019-vac, přičemž uvedl, že zpracovatelem předmětného teleshoppingu je společnost Emporia Style Kft., se sídlem Marvány u. 17, 1012 Budapešť, Maďarsko.

S ohledem na shora uvedené skutečnosti se Rada na svém 5. zasedání konaném ve dnech 10. a 11. března 2020 rozhodla zahájit se zpracovatelem obchodního sdělení, společností Emporia Style Kft., IČO: 01-09-170422, se sídlem 1012 Budapešť, Márvány u. 17., DIČ: 12239856-2-41, řízení o přestupku pro

možné porušení § 2 odst. 1 písm. b) zákona č. 40/1995 Sb., kterého se mohl dopustit zpracováním reklamy, respektive teleshoppingu Klenot TV vysílaného dne 28. dubna 2019 od 11:21 hodin na programu KINO BARRANDOV a který může být nekalou obchodní praktikou podle zvláštního předpisu, tj. podle ustanovení § 4 odst. 3 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, respektive písm. p) Přílohy 1 k tomuto zákonu, neboť moderátorka v teleshoppingu opakovaně tvrdila, že nabízené výrobky, kterými byly šperky se vsazenými kameny, respektive že tyto vsazené kameny mohou odstranit různé zdravotní potíže, přičemž nabídku konkrétních výrobků podpořila formulacemi: „smaragd (...) léčí samozřejmě i tělo i duch, ducha“ (čas 11:41:31-11:41:41 hodin); „Turmalíny jsou nejpozitivnějšími, nejléčivějšími kameny. (...) působí to, prosím vás, na všechny snad orgány.“ (čas 12:09:44-12:10:05 hodin); „Ametysty mají velmi rychlé, silné účinky (...) je to kámen léčivý“ (čas 12:15:24-12:15:50 hodin); „Je to dokonce přírodní sedativum, právě ametystík, a je to kámen, vlastně, který, vlastně celkově, celkově vlastně pomáhá. Má silnou léčivou moc“ (čas 12:19:15-12:19:34 hodin); „Topaz je kámen (...) léčení.“ (čas 12:31:50-12:31:55 hodin). Těmito tvrzeními moderátorka implikovala, že kameny v nabízených špercích mohou různé zdravotní potíže odstranit, resp. vyléčit. Nebezpečí těchto tvrzení lze spatřovat v tom, že příslušné zdravotní problémy mohou být vyvolány závažnějšími onemocněními a signalizovat je, a divák pod vlivem citovaných tvrzení může zanedbat řádnou péči o své zdraví. Údajné léčivé účinky kamenů ve špercích byly opakovaně zdůrazňovány, resp. byly prezentovány jako významný důvod k nákupu šperku. Takový postup může spotřebitele přimět učinit rozhodnutí (nákup produktu), které by za běžných okolností neučinili. Důsledkem takového jednání může být ohrožení zdraví spotřebitelů, kteří tak mohou zanedbat řádnou péči o svůj zdravotní stav.

Vyjádření obviněného

Obviněný zareagoval dopisem doručeným Radě dne 24. dubna 2020 pod č. j. RRTV/6586/2020-vra a uvedl následující:

Obviněný v první řadě uvádí, že nelze přijmout závěr Rady, že v rámci Předmětného vysílání byly prezentovány informace o léčivých schopnostech kamenů v nabízených špercích. Dle názoru obviněného prezentované informace naopak v žádném případě nemohou u spotřebitelů vyvolat dojem, že by kameny byly ve skutečnosti léčivé. V citacích z Předmětného vysílání obsažených v odůvodnění Oznámení se např. konkrétně uvádí, že: - „Máme zde opravdu kámen, který chrání před různými i psychickými útoky a kámen, který by mohl uvolňovat různé psychické bloky“ (čas 11:32:44 – 11:33:03) - „Mimořádně podporuje dosažení vzájemného porozumění, právě smaragd, a podporuje spolupráci, dokonce i ve skupinách. Otevírají, pomáhají a léčí samozřejmě tělo i duch, ducha.“ (čas 11:41:25 – 11:41:41) - „Turmalíny jsou nejléčivější kameny. Mají elektromagnetické náboje, které se ohřívají díky právě lidskému tělu...“ (čas 12:09:44 – 12:10:05) - „Je to kámen odvahy, kámen lásky, je to kámen léčivý. Prý vlastně bojuje proti všem typům různým závislostem všeho druhu...“ (čas 12:15:44 – 12:16:00) a „On (pozn. Ametyst) by jakoby měl chránit před psychickými útoky a jejich vlastně, neboť jejich energii by měl tedy proměňovat v lásku. Je to dokonce přírodní sedativum...má silnou léčivou moc, očistnou moc, podporuje rovněž spirituální vědomí...tradičně se nosil jako prostředek třeba zabraňující všem závislostem...Mimořádně blahodárný pro mysl, kterou dokáže podle potřeby uklidnit a povzbudit“ (čas 12:19:02 – 12:21:24), či - „Topaz...mírní strach, vztek a deprese...přinášet by měl nebo mohl právě i radost a hojnost. Uklidňuje, dobíjí, motivuje, přináší pravdu a odpuštění“.

Z výše uvedených citací jednoznačně vyplývá, že v rámci informací poskytovaných v Předmětném vysílání je naopak akcentována role kamenů jako podpůrného psychického prostředku, kdy je zejména kladen důraz na tradiční a pouze symbolický význam kamenů. V této symbolické rovině je proto nutné vnímat i občasné zmínky o „léčivých“ vlastnostech kamenů, přičemž tyto zmínky navíc vždy byly užity v přímé souvislosti či v návaznosti na symbolické vlastnosti kamenů, a nikdy ne samostatně. Zároveň v

Předmětném vysílání opakovaně bylo zdůrazňováno, že kameny pouze mohou pomoci, a to právě jako talisman.

Navíc platí, že výše uvedené vlastnosti jsou nabízeným kamenům tradičně skutečně připisovány, přičemž přisuzování těchto vlastností je ve společnosti obecně rozšířeno, a to včetně vnímání skutečnosti, že tyto účinky mají spíše symbolickou či psychologickou povahu. Například v případě ametystu se v internetové encyklopedii Wikipedia¹ uvádí, že „Ve starověku se ametyst používal jako talisman proti následkům nadměrného pití. Jako kámen měl probouzet bdělost vyšší mysli, zasvěcovat do tajných věd a zesilovat vyšší duševní schopnosti. V (arci)biskupských prstenech pak manifestuje duševní sílu a vnitřní mravní čistotu.“ Dalším typickým příkladem může být např. přiřazování drahých kamenů k jednotlivým znamením zvěrokruhu. Jen pro úplnost obviněný doplňuje, že informace o fyzikálních vlastnostech kamenů se pak zakládají na pravdě – například v případě turmalínů se zahříváním a třením konce krystalů nabíjejí opačným elektrickým nábojem a skutečně tedy vzniká elektrický náboj.

S ohledem na výše uvedené je obviněný přesvědčen, že poskytnutí výše uvedených obecně rozšířených informací o kamenech (kdy u těchto informací je obecně vnímán jejich symbolický charakter) v rámci Předmětného vysílání v žádném případě nemohlo ve spotřebiteli vyvolat dojem, že by nabízené kameny ve skutečnosti mohly mít léčivé účinky, a nemohlo tedy přimět jakéhokoli spotřebitele učinit rozhodnutí k nákupu nabízených šperků, které by jinak neučinil.

S ohledem na vše výše uvedené obviněný navrhuje, aby nadepsaný správní orgán řízení o přestupku zastavil.

Další postup v řízení o přestupku

Dne 30. června 2020 provedla Rada dokazování zhlédnutím reklamy, respektive teleshoppingu Klenot TV vysílaného dne 28. dubna 2019 od 11:21 hodin na program KINO BARRANDOV.

Dne 20. července 2020 bylo obviněnému doručeno oznámení o doplnění spisu a ukončení dokazování. Obviněný byl vyzván k písemnému vyjádření v předmětné věci, přičemž mu byla stanovena lhůta 15 dní ode dne doručení výzvy. Této možnosti obviněný nevyužil.

Rada se projednáním samotné věci zabývala na svém 15. zasedání, konaném ve dnech 1. a 2. září 2020 a dospěla k následujícím závěrům:

Obviněný uvádí, že v rámci předmětného vysílání nebyly prezentovány informace o léčivých schopnostech kamenů v nabízených špercích a prezentované informace nemohou v žádném případě u spotřebitele vyvolat dojem, že by kameny byly ve skutečnosti léčivé. Dle obviněného byla ve vysílání akcentována role kamenů jako podpůrného psychického prostředku, kdy byl kladen důraz na tradiční a pouze symbolický význam kamenů. Zmínky o „léčivých“ vlastnostech kamenů pak měly být užity vždy v souvislosti se symbolickými vlastnostmi kamenů a nikdy ne samostatně. Toto své tvrzení obviněný opírá o citace z odůvodnění obsažené v oznámení o zahájení řízení o přestupku.

Moderátorka sice skutečně připisovala šperkům rozličné symbolické vlastnosti, například podporu spolupráce, povzbuzení či uklidnění mysli, avšak do výčtu účinků kamenů zařadila i tvrzení o jejich léčivých vlastnostech, což není přípustné. Tato skutečnost je zcela evidentní například u tvrzení moderátorky, že „**Topaz je kámen ochrany, kámen jasu, peněz, léčení. Já, je to kámen, který pro- bojuje proti všem [drobná porucha] negativity, mírní strach, vztek a deprese**“. Deprese je vážné psychiatrické onemocnění, které musí být jednak nejdříve odborně diagnostikováno a poté léčeno farmakologicky, případně pomocí odborných psychologických metod a postupů. K potlačení tohoto onemocnění tedy nemůže dojít prostřednictvím síly šperku. Předmětný teleshopping Klenot TV je však způsobilý vyvolat u diváků dojem,

že šperk může depresi zmírnit. Diváci trpící psychickými problémy tak mohli podcenit rizika s nimi spojená a spolehnout se na sílu kamenu a současně zanedbat péči o své zdraví a nevěnovat dostatečnou pozornost potenciálním symptomům. Důsledkem takového jednání mohlo být ohrožení zdraví diváků/spotřebitelů, kteří tak mohli zanedbat svůj, možná velice vážný, zdravotní stav.

Argument obviněného, že zmínky o léčivých vlastnostech kamenů byly užity vždy v návaznosti na symbolické vlastnosti kamenů nelze akceptovat; není přípustné, aby moderátorka libovolně jmenovala účinky šperku, kam mimoděk zahrne i léčbu psychiatrického onemocnění. Touto logikou by moderátorka mohla uvádět, že šperk léčí jakékoliv další onemocnění a odvolávat se na to, že tyto léčivé účinky byly myšleny pouze „symbolicky“. Rada nezpochybňuje, že pro někoho může být nákup šperku psychickou vzpruhou, avšak nelze hovořit o léčení reálných onemocnění. Lze tolerovat, že šperky mohou mít, byť ve formě placebo, pozitivní vliv na psychiku člověka, nemohou však zdravotní problémy vyléčit či zmírnit a nahradit tak řádnou lékařskou péči.

Moderátorka v rámci pořadu uvedla rovněž řadu dalších tvrzení o léčivých účincích šperků, resp. drahých kamenů, která mohla významně ovlivnit rozhodnutí diváků trpících zdravotními problémy, resp. mohla u nich vzbudit dojem, že díky nabízeným šperkům budou z těchto problémů vyléčeni, nebo dojde alespoň ke zmírnění příznaků těchto onemocnění. Ze strany moderátorky mimo jiné zaznělo, že turmalíny jsou „nejléčivějšími kameny“ a působí „na všechny orgány“, smaragd „léčí tělo i ducha“ či že ametysty „mají velmi rychlé, silné účinky (...) je to kámen léčivý“; „Je to dokonce přírodní sedativum (...)“. Z těchto tvrzení může divák nabýt dojmu, že kameny jsou schopny léčit zdravotní problémy jak psychické povahy (duševní poruchy), tak i fyzická onemocnění a jejich projevy. Označením ametystu jako přírodního sedativa pak moderátorka implikovala, že kámen může být náhradou za sedativa užívaná v lékařství jako zklidňující prostředky. Nebezpečí shora uvedených tvrzení přitom spočívá v tom, že uvedené zdravotní obtíže mohou být vyvolány jinými závažnějšími onemocněními, přičemž diváci mohou zanedbat řádnou lékařskou péči pod dojmem, že drahé kameny pomohou vyléčit či zmírnit jejich zdravotní problémy. Předmětný pořad tedy podporoval chování ohrožující zdraví, a to zvláště u zranitelné skupiny spotřebitelů, kterou jsou především starší osoby, či osoby trpící zdravotními problémy.

Problematický je rovněž výrok moderátorky o léčivých schopnostech kamene souvisejících se závislostmi všeho druhu, konkrétně výrok „*Je to kámen odvahy, kámen lásky, je to kámen léčivý. Prý vlastně bojuje proti typům různým závislostem všeho druhu. Je to kámen, který zabraňuje opilostem dokonce prý...*“ Závislosti například na alkoholu či drogách jsou přitom závažné stavy, které mohou vést i k rozvoji dalších psychických onemocnění. Léčba těchto závislostí vyžaduje odbornou psychologickou a v některých případech i psychiatrickou pomoc, přičemž nelze tuto odbornou pomoc nahradit údajnými léčivými vlastnostmi kamenů. Pořad je však v divácích schopen vyvolat dojem, že prezentované drahé kameny disponují léčivými vlastnostmi, které bojují proti „závislostem všeho druhu“ a diváci tak mohou zanedbat odbornou péči, což může vést k prohloubení problémů spojených s různými druhy závislostí a potenciálně vést i výskytu sekundárních onemocnění. V důsledku tak může dojít k vážnému ohrožení zdraví diváků, resp. spotřebitelů.

Obviněný dále argumentuje tím, že uvedené vlastnosti jsou nabízeným kamenům tradičně připisovány, přičemž přisuzování těchto vlastností je ve společnosti obecně rozšířeno, a to včetně vnímání skutečnosti, že tyto účinky mají spíše symbolickou či psychologickou povahu. Skutečnost, že drahým kamenům jsou obecně přisuzovány symbolické vlastnosti, však neopravňuje obviněného uvádět skutková tvrzení o léčivých účincích kamenů a poté se zprostit odpovědnosti tím, že tato tvrzení byla ve skutečnosti myšlena pouze v symbolickém významu. Takový přístup není akceptovatelný, neboť v opačném případě by obviněný mohl uvádět v pořadu libovolná tvrzení o léčivých účincích nabízených produktů s tím, že divák by měl automaticky předpokládat nepravdivost těchto tvrzení, jelikož je ve společnosti obecně rozšířena pouze symbolická povaha vlastností drahých kamenů.

Závěrem obviněný uvádí, že informace o fyzikálních vlastnostech kamenů se zakládají na pravdě – například v případě turmalínů se zahříváním a třením konce krystalů nabíjejí opačným elektrickým nábojem a skutečně tedy vzniká elektrický náboj. Rada však v daném případě nerozporuje fyzikální vlastnosti daných kamenů, ale tvrzení obviněného o jejich léčivých účincích a tento argument je tedy irelevantní.

Podle § 2 odst. 1 písm. b) zákona č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy, se zakazuje reklama, která je nekalou obchodní praktikou podle zvláštního právního předpisu. Tímto zvláštním předpisem je zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, který ve svém ustanovení § 4 odst. 3 uvádí že, „Nekalou obchodní praktikou se rozumí zejména klamavé konání podle § 5 nebo klamavé opomenutí podle § 5a a agresivní obchodní praktika podle § 5b. Obchodní praktiky, které se považují za nekalé za všech okolností, jsou uvedeny v příloze č. 1 a 2 tohoto zákona.“. Následující odst. 4 pak uvedené nekalé obchodní praktiky zakazuje: „Užívání nekalé obchodní praktiky před rozhodnutím ohledně koupě, v průběhu rozhodování a po učinění rozhodnutí se zakazuje.“ Podle Přílohy č. 1 písm. p) zákona č. 634/1992 Sb., jsou obchodní praktiky vždy považovány za klamavé, pokud prodávající „nepravdivě prohlašuje, že výrobek nebo služba může vyléčit nemoc, zdravotní poruchu nebo postižení“.

S ohledem na veškeré shora uvedené skutečnosti Rada dospěla k závěru, že ze strany obviněného došlo k porušení § 2 odst. 1 písm. b) zákona č. 40/1995 Sb.

Dle § 1 odst. 6 zákona č. 40/1995 Sb. se zpracovatelem reklamy rozumí právnická nebo fyzická osoba, která pro sebe nebo pro jinou právnickou nebo fyzickou osobu zpracovala reklamu. Pokud zpracovatel zpracuje reklamu pro sebe, je pro účely tohoto zákona zároveň v postavení zadavatele.

Dle § 8a odst. 3 písm. b) zákona č. 40/1995 Sb. se právnická nebo podnikající fyzická osoba jako zpracovatel dopustí přestupku tím, že v rozporu s § 2 odst. 1 písm. b) zpracuje reklamu, která je nekalou obchodní praktikou.

Dle § 8a odst. 7 písm. c) zákona č. 40/1995 Sb. lze za přestupek podle odst. 3 písm. b) téhož zákona uložit pokutu do 5 000 000 Kč.

Dle ustanovení § 37 zákona č. 250/2016 Sb., při určení druhu správního trestu a jeho výměry se přihlédne zejména

- a) k povaze a závažnosti přestupku,*
- b) k tomu, že o některém z více přestupků, které byly spáchány jedním skutkem nebo více skutky, nebylo rozhodnuto ve společném řízení,*
- c) k přitěžujícím a polehčujícím okolnostem,*
- d) u pokusu přestupku k tomu, do jaké míry se jednání pachatele přiblížilo k dokonání přestupku, jakož i k okolnostem a důvodům, pro které k jeho dokonání nedošlo,*
- e) u spolupachatelů k tomu, jakou měrou jednání každého z nich přispělo ke spáchání přestupku,*
- f) u fyzické osoby k jejím osobním poměrům a k tomu, zda a jakým způsobem byla pro totéž protiprávní jednání potrestána v jiném řízení před správním orgánem než v řízení o přestupku,*
- g) u právnické nebo podnikající fyzické osoby k povaze její činnosti,*
- h) u právního nástupce k tomu, v jakém rozsahu na něj přešly výnosy, užítky a jiné výhody ze spáchaného přestupku, a v případě více právních nástupců k tomu, zda některý z nich pokračuje v činnosti, při které byl přestupek spáchán,*
- i) u pokračujícího, trvajících a hromadného přestupku k tomu, zda k části jednání, jímž byl přestupek spáchán, došlo za účinnosti zákona, který za přestupek stanovil správní trest mírnější než zákon, který byl účinný při dokončení tohoto jednání.*

Dle ustanovení § 38 zákona č. 250/2016 Sb., povaha a závažnost přestupku je dána zejména

- a) významem zákonem chráněného zájmu, který byl přestupkem porušen nebo ohrožen,
- b) významem a rozsahem následku přestupku,
- c) způsobem spáchání přestupku,
- d) okolnostmi spáchání přestupku,
- e) u fyzické osoby též druhem a mírou jejího zavinění, popřípadě pohnutkou, je-li tato znakem skutkové podstaty přestupku,
- f) délkou doby, po kterou trvalo protiprávní jednání pachatele nebo po kterou trval protiprávní stav udržovaný protiprávním jednáním pachatele,
- g) počtem jednotlivých dílčích útoků, které tvoří pokračování v přestupku.

K porušení zákona došlo odvysíláním teleshoppingového bloku Klenot TV na programu KINO BARRANDOV dne 28. dubna 2019 od 11:21 hodin. Konkrétní údaje o sledovanosti programu v inkriminované době nebyly hodnoceny, nicméně lze obecně konstatovat, že program KINO BARRANDOV, jehož provozovatelem je Barrandov Televizní Studio a.s., nedosahuje vysokých hodnot sledovanosti. Pořad byl navíc odvysílán od 11:21 hodin, tedy mimo prime-time. **Tyto skutečnosti lze hodnotit jako spíše polehčující.**

Co se týče rozsahu protiprávního jednání obviněného, pak lze konstatovat, že k porušení zákona došlo v rámci teleshoppingového bloku, jehož stopáž byla přibližně 2 hodiny. Rozsah protiprávního jednání tedy nebyl zanedbatelný, neboť se jednalo o obchodní sdělení, jehož stopáž byla významně delší než u „standardního“ obchodního sdělení. **Tuto skutečnost lze hodnotit jako mírně přitěžující.**

Předmětný teleshopping byl zpracován v rozporu s požadavky odborné péče, neboť jeho cílem nebyl profesionální a regulérní prodej výrobků či služeb (v souladu s definicí teleshoppingu dle ustanovení § 2 odst. 1 písm. zákona č. 231/2001 Sb., kdy teleshoppingem se rozumí přímá nabídka zboží, a to včetně nemovitého majetku, práv a závazků, nebo služeb, určená veřejnosti a zařazená do rozhlasového či televizního vysílání za úplatu nebo obdobnou protihodnotu). Obviněný se porušení § 2 odst. 1 písm. b) zákona č. 40/1995 Sb. dopustil jakožto zpracovatel předmětného teleshoppingu, a to v oboru své vlastní podnikatelské činnosti. **Tyto okolnosti je tak třeba hodnotit jako přitěžující.**

Jako závažný je třeba hodnotit význam zákonem chráněného zájmu, který mohl být přestupkem ohrožen, respektive možný škodlivý následek přestupku. V předmětném teleshoppingu moderátorka prezentovala tvrzení o léčivých účincích, čímž mohla významně ovlivnit rozhodnutí diváků trpících zdravotními problémy, resp. mohla u nich vzbudit dojem, že nabízené šperky mohou přispět k vyléčení onemocnění, a podpořit tak zanedbání odborné diagnostiky a celkové podcenění potenciálně vážného zdravotního stavu, ať už se jednalo o psychické či fyzické potíže. **Závažný význam zákonem chráněného zájmu je tak třeba hodnotit jako přitěžující okolnost.**

Při stanovení výše pokuty Rada shledala jako polehčující okolnost nižší sledovanost programu KINO BARRANDOV a skutečnost, že pořad nebyl odvysílán v tzv. prime-timu. Jako přitěžující je naopak třeba hodnotit delší časový úsek protiprávního jednání, skutečnost že obviněný je profesionálem v oboru a významem zákonem chráněného zájmu.

Na základě shora uvedených argumentů Rada shledala jako přiměřené uložit zpracovateli sankci ve výši 100 000 Kč.

Vzhledem k tomu, že řízení vyvolal účastník řízení porušením své právní povinnosti, uložila mu Rada v souladu s ustanovením § 95 odst. 1 zákona č. 250/2016, o odpovědnosti za přestupky, a § 6 vyhlášky č. 520/2005 Sb. **povinnost uhradit paušální částku nákladů řízení ve výši 1 000,- Kč.**

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze v souladu s ustanovením § 66 zákona č. 231/2001 Sb. podat žalobu k Městskému soudu v Praze ve lhůtě dvou měsíců od doručení písemného vyhotovení tohoto rozhodnutí. Podání žaloby má odkladný účinek.

Ivan Krejčí

předseda Rady

pro rozhlasové a televizní vysílání

elektronicky podepsáno